

Redaktor naczelny: Dr ALEKSANDER VOGEL.

Biura redakcyj: ul. Kopernika 1. 7, I. piętro otwarte od godziny 10 rano do godz. 1 w południe. Biura administracji: ul. Kopernika 7. parter (sklep). otwarte od godz. 8 rano do 7 wieczorem bez przerwy.

PRZEDPŁATA NA „GAZETĘ NARODOWĄ“ WYKOSI: we Lwowie: na prowincyi: na granicy: miesięcznie 1 zł. 50 ct. 2 zł. kwartalnie 4 zł. 50 ct. 6 zł. 7 zł. 50 ct. półrocznie 9 zł. 12 zł. 15 zł.

Numer kosztuje 6 ct.

GAZETA NARODOWA

wychodzi w dwóch wydaniach: dla Lwowa o godzinie 8 rano — dla prowincyi o godzinie 7 wieczorem.

OGŁOSZENIA I PRZEDPŁATE przysługują: we Lwowie: Administracja „Gazety Narodowej“ ul. Kopernika 7; w Paryżu: C. Adam Ciborowski 38 rue de Varenne Paris; we Wiedniu: Haasenstein & Vogler (Otto Mass) Wahlfischgasse 10 — Rudolf Mosse Seilerstätte 2 — A. Opelek Grünangergasse 12 — M. Dukes Nachf. Max Augerfeld & Emerich Lessner Wollzeile 6-8 — Schallek Wollzeile 11 i J. Danneberg. II. Praterstr. 33; w Hamburgu: A. Steiner; w Frankfurcie: n. M. Haasenstein & Vogler i G. L. Daube & Comp. w Warszawie: Reichmann & Freuler. CENA OGŁOSZEN: Ogłoszenia zwykłe na jednostronny wiersz drobnym drukiem lub jego miejsce 10 ct. — Nadesłane za wiersz lub jego miejsce 30 ct. — Głosy publicystów za wiersz lub jego miejsce 50 ct. — Prywatna korespondencya 3 ct. od wyrazu.

Drogi wodne.

Lwów 21 maja.

Wydział krajowy powołał do życia komisję krajową dla sprawy dróg wodnych, która zostaje pod przewodnictwem marszałka krajowego i składa się z trzech członków wydziału krajowego, referentów spraw komunikacyjnych, rolniczych i przemysłowych; delegatów obu krajowych Tow. rolniczych i Towarzystwa leśnego, izb handlowych i przemysłowych, reprezentacji stolicy kraju, grona profesorów politechniki lwowskiej, obu krajowych Towarzystw technicznych, wreszcie fachowych referentów spraw wodnych w namiestnictwie i wydziale krajowym.

Komisja funkcjonować ma jako organ doradczy wydziału krajowego przez trzy lata, w których wedle przedłożenia rządowego projektu techniczne kanałów spławnych mają być wykonane i objawiać ma zapatrywania i życzenia wszystkich kół interesowanych, które wydział krajowy będzie się starał pogodzić z ogólnymi interesami kraju.

Na podstawie uchwał tej komisji, która 14 b. m. obradowała nad rządowym projektem ustawy o budowie dróg wodnych, wydział krajowy w osobnym memoriale, wystosowanym do Koła polskiego w Wiedniu, podniósł następujące dezyderata co do projektu ustawy:

1. Co do trasy kanałów galicyjskich. Za najodpowiedniejsze oznaczenie trasy kanałów, łączących Odrę z Wisłą i Dniestrem uważa wydział krajowy:

1. Kanał spławny, łączący Odrę pod Hruszowem, gdzie się kończy kanał Dunaj-Odra z Wisłą pod Krakowem, prowadzony wedle możliwości jak najbliższej Oświęcimia, celem użytkowania dla Przemysłu, jako wodnej drogi dowozowej gdyż kanał ten stanowi najkrótsze połączenie Galicji z Górnym Śląskiem i Odrą.

2) Kanał spławny, łączący Wisłę pod Krakowem ze spławną przestrzenią Dniestru (pod Haliczem lub Petrylowem).

II. Wniosek poselski o budowie dróg wodnych, który spowodował przedłożenie rządowe w tej samej sprawie, przewidywał wykonanie tylko trzech głównych dróg wodnych: Dunaj-Odra, Dunaj-Wełtawa i Odra Wisła-Dniestr. Gdy jednak rządowy projekt ustawy rozszerza sieć kanałów spławnych po za ramy wniosku poselskiego, zapewniając budowę kanału transwersalnego, łączącego kanał Dunaj-Odra pod Przerowem z górną Łabą i kanalizację Łaby do Melnika, przeto leży w interesie kraju, a przedewszystkiem rentowności całej sieci austriackich dróg wodnych, ażeby objęte projektem biura hydrotechnicznego ministerstwa handlu odgałęzienie kanału galicyjskiego przez Lwów do Brodów w projekcie ustawy zostało uwzględnione.

Za budową tą przemawia interes stolicy kraju i całej północno-wschodniej części kraju, obfitującej w lasy szpilkowe (powiaty: złoczowski, brodzki, kamionecki, żółkiewski i sokalski), która za pomocą znajdujących się w studium regulacji Bugu, jako drogi dowozowej, zasilać będzie ruch na kanałach wielką ilością drzewa budowlanego, korzystając równocześnie z teniego

dowozu węgla. Daleko większe jednak ma ta odnoga kanału znaczenie dla państwa i całej podatkującej ludności, ze względu na spodziewany wielki ruch tranzytowy na kanałach galicyjskich, a tem samem wysoki dochód z tych kanałów, gdyż tylko w tym wypadku rosyjska sieć wodna łączy Kijów z Galicyą, jeżeli kanał do Brodów zostanie wybudowany. Dlatego też ministerstwo handlu poleciło biuru hydrotechnicznemu opracowanie odnogi kanału Wisła-Dniestr ze Sądowej Wiszni przez Lwów do Brodów.

Popierając budowę odnogi kanału przez Lwów do Brodów, podnosi wydział krajowy, że delegaci obu krajowych towarzystw rolniczych na posiedzeniu komisji w dniu 14 maja rb. oświadczyli, iż transzortowane przez Galicję zboże rosyjskie, mogłoby być w kraju wyładowywane i w ten sposób mogłoby obniżyć ceny zboża w kraju z wielką szkodą dla rolnictwa. Z tego też powodu uprasza wydział krajowy Koło polskie o poparcie rezolucyi, uchwalonych przez austriacki związek rolników, które domagają się od rządu:

1. ochrony cłowej przeciw zagranicznym produktom rolniczym i leśnym,
2. zakazu terminowego handlu giełdowego zbożem.
3. ustanowienia na kanałach spławnych taryf różniczkowych, wyższych dla produktów węgierskich i zagranicznych, a niższych dla austriackich.
4. wreszcie poparcia regulacji rzek i melioracyj.

W razie, gdyby Koło polskie było spowodowane do przyjęcia projektu ustawy o budowie dróg wodnych, obciążającej kraje częścią kosztów tej budowy, domaga się wydział krajowy, ażeby roboty ziemne, roboty dodatkowe i budowa szluz komorowych oddana była do wykonania wydziałowi krajowemu po cenach jednostkowych kosztorysu.

III. Ażeby kraj mógł odnieść spodziewany pożytek z budowy dróg wodnych, powinna trasa tych dróg wedle możliwości odpowiadać ekonomicznym potrzebom kraju, do czego przedewszystkiem instytucje krajowe są powołane. W tym celu byłoby pożądane uzupełnienie projektu ustawy, który upoważnia rząd do ostatecznego ustalenia trasy dróg wodnych w tym kierunku, ażeby trasę tę ustalili w porozumieniu z wydziałami krajowymi interesowanych królestw i krajów.

IV) Z uwagi, że rząd zgodził się na użycie pewnej części funduszu 250 milionów koron, przewidzianego w projekcie ustawy, na regulację rzek w krajach, w których będą budowane kanały, zwraca wydział krajowy uwagę Koła polskiego, że z rzek karpaccich, następujące rzeki służą być jako dowozowe drogi wodne do kanału dla transportu przedewszystkiem drzewa, a w drugim rzędzie kamienia z Karpat:

- a) Dunajec, Wisłoka i San, których regulacja ze względu na cesarskie postanowienie z dnia 30 października 1830 r. po myśli reskryptu ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 17 marca 1899 powinna być wykonana wyłącznie kosztem skarbu państwa:

b) Sławy, Raby, Wistoka, Stryja, Smicy, Bystrzyca sołotwińskiej i Bystrzyca nadworniańskiej, których regulacja ma być przeprowadzoną na podstawie specjalnych ustaw krajowych kosztem państwa i kraju.

W końcu zakomunikował wydział krajowy Koło polskiemu, uchwalone przez komisję dla sprawy dróg wodnych następujące rezolucje z prośbą o podanie ich do wiadomości rządu w drodze właściwej:

- 1) o połączenie kanału Du aj-Odra ze skanalizowaną Odrą pod Koźlem, tudzież o połączenie pruskiego kanału Kłodnickiego w Gliwicach z kanałem Odra Wisła pod Oświęcimiem za pomocą kanalizacji rzeki Przemysły;
- 2) o przyspieszenie regulacji Wisły;
- 3) o zbudowanie odnogi od kanału Wisła-Dniestr do przysani na Wisie w Nadbrzeziu;
- 4) o uszlusowanie rzek galicyjskich równocześnie z budową kanałów;
- 5) o dozwoleńie użytkowania wody z kanałów dla nawodnienia łąk i pastwisk;
- 6) o użycie do budowy kanałów sił technicznych i dostawców krajowych;
- 7) o wyznaczenie ze skarbu państwa stypendyów dla galicyjskich inżynierów, w celu przystudowania kanałów spławnych za granicą.

Z SERBII.

Lwów, 22 maja.

Według najwiarygodniejszych, jakie zebrać można, wiadomości, ludność serbska nie wierzyła na serwo w odmienny stan królowej Dragi, a tem mniej wierzyła zebrana w Belgradzie dyplomacya, której zresztą poprzedni minister prezydent Włodanowicz otwarcie prawdę odkrył. Ludzi się tylko nieśmiało król nadzieją ojcowstwa. Ułuda rozwiana; prawda na nikogo nie spada niespodzianka, ogół pogodził się z faktem. Dworowi królewskiemu przeto zniknął nie zagraża niebezpieczeństwo, dopóki król nie straci głowy i nie popelni czegoś takiego, po czem był zał niepowetowany następ.

Król Aleksander godnie wytrzymuje swoje tragiczne położenie, otacza Dragę całą serdecznością, i nawet z drugiej strony nie zapominał, że obiecał w dniu rozwiązania królowej ulaskawić swego wroga najcięższego, i co prawda, ohydnygo, Rankę Tajsicza. Choć nie nadeszła, bo nadejść nie mogła, spodziewana okazała, król go ułaskawił.

Wściekły ten radykał, nieublagany wróg dynastyi Obrenowiczów, chłop i wódz chłopów był dwa razy na śmierć skazany. Raz za to, że kazał zamordować nauczyciela czarnogórskiego Boskovic, który ogłosił wzywanie przeciw ks. Nikicie zbiegł był do Serbii. Wówczas skazany Tajsicz schronił się do Czarnogóry, gdzie mu księżę pensyownie skazywał. Powtórnie został na śmierć zaocznie skazany w procesie o zamach na Milana, pod zarzutem zdrady stanu i współwiedzy królobójstwa.

Król, który się ostatnimi czasami zupełnie pogodził był z radykałami, uwielczył ten swój krok amnestją dla Tajsicza. Czy Tajsicz wróci do Serbii, aby nadal agitować przeciw Obrenowiczom, niewiadomo. O agitacyi Karadzordzewiczów, której się obecnie świetnie jakoby otwierało pole, nie słyhać, jakoż obóz ten jest w Serbii bardzo szczupły; przeciwnicy Obrenowiczów marzą o włożeniu królewskiej korony serbskiej na głowę ks. Nikity.

Leżące w opiniach swoich pozostawili królowi nadzieję, chociaż wątpią, że Draga może się jeszcze doczekać macierzyństwa. O ile się dotychczas wydaje, król nie zechce wziąć rozwodu, na każdy jednak sposób, musi pomyśleć o ubezpieczeniu swojej dynastyi, jak to uczynił król rumuński. Czy się znajdzie na tę posadę kto odpowiedni w pobocznych liniach Obrenowiczów?

We Wiedniu, gdzie doskonale znają stan rzeczy, zapewnijają, że sytuacja w bardzo znacznej części zależy od tego, czy Petersburg zechce zaprzecić się królowej Dragi. Lud serbski nie ma powodu do opuszczania królowej, jej to bowiem, bodaj pośrednio, ma do zawdzięczenia powrót do polityki rusofilskiej, wielce popularnej w Serbii, oraz przywrócenie konstytucyi liberalnej, co także przecie wiele znaczy i zniwala do pobłażliwości.

Przez Dragę słuł się carat wszechwładnym doradcą w Serbii, ciekawa przeto rzecz, jak on przyjmie ostatni skandal. A jest to przecie skandal kompletny, skoro car chciał objąć kumostwo i już poczynił był ośmieszające przyrzeczenia, zaczęł carowi także przypadać rola w tej przykrej komedii ulud czy obłądów. Otoż król Aleksander w swoim i swojej małżonki imieniu gratulował d. 19 bm. w dniu urodzin cara, a jak właśnie donoszą z Belgradu, car odtelografował: „Proszę Wasze królewskie Mości przyjąć wyrazy mego głębokiego podziękowania za życzliwą gratulację.“

A więc car nie zapiera się znajomości z Dragą. Wiedeń przypatruje się spokojnie zajściom belgradzkim, nie cieszy się z obecnej szkody, owszem ukazuje żywe współczucie dworowi serbskiemu. Południowy Fremdenblatt pociesza króla Aleksandra, wskazując na jego młodość, która może i musi pokonać wszelkie gorczytwa chwilo. Wszelako wiedeński korespondent Berl. Tageblattu, mający wcale bliskie stosunki z gabinetem wiedeńskim, pisze:

„Jak ciągle dotychczas, tak i teraz chcą Austro-Węgry okazywać się życzliwymi, ale też czujnie baczą na to, co się dzieje w Serbii. Cokolwiekby uchwalili doradcy rosyjscy, zajęcia serbskie dotyczą nie mało interesów naszej monarchii, jakoż będzie się ona starała, aby tam nie zaszło, co by te interesa naruszyć mogło. Zapewne nie przyjdzie w Serbii do żadnych wypadków irytujących.“

„Ale ośmielby się tam stało, będą Austro-Węgry umiały zająć należyte stanowisko. Wiedeń był lepiej, niż Petersburg poinformowany co do złudnych nadziei króla Aleksandra i niemniej też czuwać będzie w przyszłości. Zobaczymy, co przyjdzie!“

Tak samo wyraża się komunikat Pester Lloyd. Oba te głosy wypowiedzają to, czego Fremdenblattowi wypowiadać nie wypadało, a że z najlepszego czerpią źródła, należy wnosć, iż sprawa serbska może lada chwila stoczyć się

na nieprzewidywane dotychczas tory i manowce, i że we Wiedniu nie bardzo dowierzają Petersburgowi.

Z bieżącej chwili.

Lwów 22 maja.

Z Petersburga donoszą: „Ukaz carski poleca rozpocząć w przyszłym roku budowę kolei Petersburg-Wiatka kosztem rządowym. Wiadomość ta wszędzie, a zwłaszcza tutaj ogromną radość wywołała. Uchwalenie takiej wielkiej budowy (1.300 kilometrów) uważają za nowy dowód, że finanse Rosyi są st sunkowo skonsolidowane, gdyż inaczej rząd nie podejmowałby się takiego zadania. Kolej ta skróci komunikację Petersburga z Syberiem o 500 wiorst (wiorsta trochę dłuższa od kilometra) i otworzy nowe rozległe pole przemysłowi i handlowi. Radują się też właściciele kopalni i hut żelaza i stali, gdyż znaczne dostawy dla rządu położą kres wielkiemu przesileniu obecnemu.“

Półrządowcy pruscy nie wdają się w komentarze co do obchodu urodzin carskich w Metz. Tyko Nationalztg. pisze: „Wiadomo przecie, że cesarz regularnie daje obiad na urodziny cara, i że na tym obiedzie zawsze się pojawia ambasador rosyjski. Wszystko przeto odbyło się wedle programu. Coś szczególnego możnaby upatrywać jedynie w tem, że zbite zostały pogłoski o cesarszym nieporozumieniu między carem a cesarzem niemieckim.“

W niedzielę odbyły się w Hiszpanii ważne wybory do Izby posłów, a jeszcze nie jest wiadomy wynik ostateczny. Co nadesłany do Lwowa telegram donosi, że wybrano 184 liberałów (tj. zwolenników rządu), jest niezawodnie omyłką: zastęp liberałów zapewne o stu więcej wynosi. Ogółem jest 432 mandatów.

W Hiszpanii zawsze tak bywa, że wybory wypadają w duchu ministerjalnym, więc i teraz większość będzie liberalną, skoro gabinet jest liberalnym. Dopiero w toku pierwszej czy jakiej następnej sesyi ukaze się, że gabinet nie może dać rady położeniu, wtedy królowa rejentka bez ceremonii odprawia go, chociaż ma za sobą większość parlamentu i powołuje nowy z obozu przeciwnego, który w razie potrzeby rozwiązuje parlament i zarządza nowe wybory.

Tym razem w kilku miastach wybory były krwawe. W Barcelonie zasztyletowano komisarza rządowego. Srogi zawód spotkał socjalistów, którzy podobno ani jednego mandatu nie zdobyli; dojmująco też porażkę ponieśli republikanie i kataloniści.

Gorsze od zwykłych w Hiszpanii wichrów wyborczych są wzmagające się coraz bardziej rozruchy ludności wiejskiej, zwłaszcza zarobniczków. Najgorzej ma być w Andaluzji. Ekscesy w prowincyi Badajoz (na granicy Portugalii) nie dotyczą wyborów, tylko własnie rozruchów gniebionej podatkami i akcyzami ludności. Dotychczas udawało się rządowi, zarówno liberalnemu jak konserwatywnemu, stłumić te niepokoje, ale może to się urwać.

Nowy Salon krakowski.

(Ciąg dalszy).

II.

W krótkim artykule nie wolno mi szczegółowo opisywać wszystkich obrazów, nie chcę zaś pisać ilustrowanego kilku słowami katalogu, w którym jest nazwisko autora, tytuł obrazu i frazes: ziy lub dobry rysunek, barwny koloryt lub brudny koloryt. Jest to niemała lekkomyślnością dzieło ręki ludzkiej, nad którem autor przemęczył się i przemyślał kilka miesięcy lub więcej czasu, zbywać dwu słowami, rzucenemu przeważnie bez zastanowienia, pisanemi na kolanie, po jednorazowym pobieżnym przeglądnięciu wystawy. Przyjść na wystawę, oblać obraz wzrokiem estety, przyjacielowi palnąć reklamę a wrogowi paszkwil, przepieścić do kilku kłozami stylistycznymi i zdawkową erudycją, zdobyty z mniejszego wydania Dictionnaire Larousse, jest dzisiaj modą, której trzymać się nie zamierzam. Jeśli też który z wystawionych obrazów milczeniem pomina, to nie dlatego, abym go lekceważył, lecz że rozmiar sprawozdania nie pozwalał mi na omówienie wszystkiego, co wystawiono w murach krakowskiej wystawy.

Nie ma tu słońc, bo te zagasty — nie ma wielkich zjawisk, bo te w ostatniej epoce wcale się nie rodzą — nie ma dzieł, któreby były wytycznymi i epokowymi wypadkami w dziejach polskiej sztuki. Jest jednak kilka dobrych obrazów, kilka objawów zapowiadających się dobrze talentów.

Katalog prowadzi nas do sali pierwszej, gdzie na bocznej ścianie wystawiono wielki obraz Wojciecha Kossaka „Zdobycie sztandaru“. Obraz to ani lepszy ani gorszy od innych tego artysty utworów. Kossak umie rysować i umie malować, umie rozłożyć plany obrazu, postawić figurę, zrobić obraz pełen werwy i życia. Ale te jego zalety mają odwrotną stronę medalu. Ponieważ on umie malować, nie widac w jego pracach nigdzie silenia się na nowe techniczne efekty, na wypowiedzenie swej myśli nową formą i nowym kształtem. Fakturą zdobył dwadzieścia lat temu maluje liczne swe obrazy, wyzyskuje dawno zdobyte wiadomości, nie myśląc o własnem samokształceniu się technicznem. Mimo to wszystko jest on jednym z najdzielniejszych naszych malarzy, jednym z najcięższych epigonów wielkiej Matejkowskiej epoki.

Wiele duszy, wiele uczucia, a mało szczęścia ma Kasper Żelechowski. Mało szczęścia dla tego, że najwięcej spopularyzowany jego obraz „Wywłaszczenie“ najmniej odpowiada jego zdolnościom, że publiczność nasza nie zna twórczości tego malarza z tej strony, z której ona się

najlepiej przedstawia. My pamiętamy jego „Nędzę“, która dawno już temu takie potężne na rzetelnich znawcach sztuki zrobiła wrażenie zarówno pomysłem, jak odczuciem tematu i grozą, wydobyta skromnymi, artystycznymi środkami. Tym językiem grozy, strachu przemawia do mnie dziś jego „Zabłąkany“, obraz mający wiele sentymentu i głębokiego nastroju.

Mistrzem w tym kierunku jest Chelmoński; przypomniał on nam wszystkie zalety swego niepospolitego talentu obrazem „Boiciany“ znanym szerokiej publiczności z reprodukcji w pismach ilustrowanych.

Zal mi naprawdę, że Wodzinowski, znany nam dobrze ze sielskich swych, pełnych słońca obrazów, wprowadził w wystawione obecnie wesele tyle twardziny, tyle farbki do prania, która tak szkodzi sumiennemu jego obrazowi. Przypuszczam, że uczynił to „dla miłej zgody“ z modernizmem, że jaskrawo żółte i niebieskie tony są pomostem „między nowymi a dawnymi laty“ między na starą modłę malowanym „Odpoczynkiem“ a nowymi w sztuce prawdami. Gdyby nie naleciałości nowego fasonu, byłby to obraz dobry i treściwą swą i fakturą sympatyczny. Biorąc assupt z drugiego obrazu Wodzinowskiego, zatytułowanego „Nagonka“, uprzejmie zwracam uwagę referentowi ortografii krakowskiej wystawy, że pisze się nagonka a nie naganka, że myśliwy nie jst recenzentem, nie gani tylko goni; że pisze się po polsku peizaz a nie peizura (nr. katalogu

28 i 63), że choć cały świat teraz się modernizuje, choć Towarzystwo ma modernistyczny gmach i modernistycznie drukowany katalog, to powinno jednak na razie zostać przy starej, zaplesniałej polskiej ortografii Kochanowskiego, której arkana zdobyć łatwo, przeczytawszy sobie uważnie mniejszą gramatykę Antoniego Małeckiego.

Włodzimierz Tetmajer w „Procesyi“ swojej uwieził we farbie blask słoneczny, przeniósł żywcem żar sierpniowego dnia na płótno; gdyby nie familijne podobieństwo kilku figur na tym obrazie, byłoby to dzieło niepospolite.

W każdym razie pocieszającą jest rzeczą, że zdolny ten malarz wyszedł z epoki podmalówek i szkiców i daje nam teraz prawdziwe obrazy przypominające jego „Pokątnego pisarza“. Wraca w jego obrazach szczerosc i własne „ja“, zatracone w rolniczych na modernistyczną modłę zabarwionych szkicach, które w Krakowie i Warszawie mieliśmy sposobność oglądać.

Nie staram się wcale dociekać, co przedstawia tryptyk Malczewskiego, zatytułowany „Anioł“. Wiem dobrze, że w obrazach nowego stylu nie należy szukać bajki, bo jej tam wcale niema, nie należy rozwiązywać rebusu, którym myśl swą wypowiedzieć chciał autor. Wyborne charakteryzował nowe obrazy jeden z włoskich, we Wenecyi zamieszkałych malarzy, który zapytany

przezemnie, co jego obraz przedstawia, odrzekł z uznania godną szczerością: „Panie! ja sam tego nie wiem“. Nowożytna sztuka nie przemawia do nas tematem konkretnym, myślą, sentencją lub bajką; ona ma w duszy ludzkiej wywoływać pewien nastrój, pewien niewysłowiony i niedowysłowienia stan duszy, tcn i harmonię nerwów, przyjmając symfonię lub rozdźwięk odczuć i przeczuć. I rzeczywiscie nastroje takie wywołuje Böcklin, Stuck, Puvis de Chavannes. Szczerze się przyznaję, że obrazy Malczewskiego z lat ostatnich, i takich stanów duszy i nastroju we mnie nie wywołują. Jestem czasem zachwycony kapitalnie rysowaną przez niego głową, mistrzowskimi dysp nowaniem farbą, modelowaniem się malowanego przezeń ciała — poza tym jednak zachwytem niczego więcej dopatrzeć się nie mogę. Z rezygnacją stawiam przypuszczenie, że może inni ludzie go rozumieją, że to tylko ja mam taką zakamieniałą duszę... Zwracam się tedy myślą i wspomnieniem do „Odpoczynku w kopalni“ tego artysty, z tem pesymistycznym przypuszczeniem, że tylko ten obraz ze wszystkich dzieł Malczewskiego zarisanym zostanie do perły w historii polskiej sztuki..

Dok. nast. Ludwik Stasiak.

W obronie prawdy.

P. Jan Sas Liskowacki rewident rachunkowy w dyrekcji okręgu skarbowego w Stanisławowie nadesłał *Przebieg* list, w którym zaprzecza faktowi oszczerstwa, jakie rzucił korespondent *Kuryera lwow.*, twierdzeniem, iż pogorzeli Oleszyc nie mogą liczyć na pomoc milionera ks. Władysława Sapię, właściciela Oleszyc. P. Liskowacki pisze:

Przyjechałszy do mej siostry wdowy, zamieszkałej w Oleszyczach, której mienie także padło ofiarą katastrofy pożaru, byłem oburzony, kiedy zbadałem stan rzeczy i przekonałem się do tego, że cała korespondencyja *Kuryera lwowskiego*, dotycząca księcia Władysława Sapię, jest tendencyjnym kłamstwem, nieczem usprawiedliwić się nie dajęcem, albowiem nie wiem, czy kto inny potrafiłby tyle bezinteresownej a skutecznej pomocy udzielić nieszczęśliwym pogorzelaom w Oleszyczach, jak właśnie oboje ks. Sapię. Księżna Władysława bezpośrednio po katastrofie zawiązała miejscowy komitet ratunkowy, celem niesienia doraźnej pomocy pogorzelaom, sama złożyła na ten cel 400 koron, a nadto osobiście przybrałszy sobie do pomocy Siostry Miłosierdzia, udzieliła pierwszej pomocy opatrunkowej poparzoną ofiarom pożaru. Ona też odstąpiła w niedzielę dnia 12 maja rano telegraficznie do starosty w Jarosławiu z prośbą, ażeby na jej rachunek wysłał do Oleszyc niezwłocznie 1000 bochenków chleba, oraz mąki, ryżu i kaszy po 500 kgr. i wszystkie te prowianty rzeczysywiście za kilka godzin do Oleszyc wysłane zostały.

Tym pierwszym ratunkiem zajęła się księżna sama z tej przyczyny, że ksiądz Władysław wyjechał w sobotę rano przed katastrofą z chorą synem do Berlina w celu zasięgnięcia porady lekarskiej, tego samo dnia jednak zaraz po katastrofie wysłała księżna do męża następującą depezę: „Miasto Oleszyc, wie Oleszyc stare i Wola Oleszycza zniszczone przez pożar do szczętu, nasz dwoje cudem Opatrzności uratowany“.

Telegram ten otrzymał książę Władysław zaraz po przybyciu do Berlina. Pozostawia więc sara pod nadzorem obcych ludzi i spieszy najbliższymi pociągami błyskawicznymi do Oleszyc na ratunek pogorzelaom. Ten jeden fakt chyba najlepiej świadczy o życzliwości księcia dla ludu. Przybywszy do Oleszyc w poniedziałek, ks. Władysław obejmuje kierownictwo miejscowego komitetu ratunkowego, a pierwszą czynnością jego było wysłać następujące telegramy z prośbą o rychłą pomoc dla pogorzelaom: do monarchy, do p. Jaworskiego prezesa Koła polskiego, do prezesa ministrów dra Koerbera, do ministra dr. Piętki, do namiestnika hr. Pinińskiego, do komendanta korpusu przemyśkiego generała Galgoczego, do hr. St. Badeniego marszałka krajowego. Skutek tych telegramów był, jak nam wiadomo dotychczas z gazet, taki, że cesarz ze swej prywatnej szkatuły udzielił 8.000 k. a namiestnik z funduszu zapomnianych 10.000 k., generał Galgocz zaś nakazał codziennie posyłać na rachunek ks. Wład. Sapię 700 bochenków chleba dla pogorzelaom za zwrotem tylko kosztów piecawia.

Oprócz tego otrzymają pogorzelaom wagon soli i jakie skutki będą miały, albo mają inne telegramy, to spodziewam się, że nam ogłoszą gazety. Od niedzieli po katastrofie całodzienny podój mleka od wszystkich kró ze stajni księcia Sapięów przeznaczony jest dla pogorzelaom, a nadto zwrócił się ks. Władysław do wszystkich okolicznych obywateli z prośbą o przysyłanie datków w naturaln., dla ulżenia doli pogorzelaom. Nadto zarządził ksiądz stawianie prowiantowych baraków jako schroniska dla pogorzelaom. Zauważaj muszę nadto, że dzień przed tą straszną katastrofą, tj. w piątek został sam ks. Władysław Sapię dotknięty kłeską pożaru, gdyż w tym dniu spaliło się jemu 35 morgów wysokopięnego lasu dębowego, a w czasie kłeski pożarowej w Oleszyczach miesiąc spaliła się należąca do księcia parowa fabryka wyrobu masła (centryfuga), a oprócz tego spaliły się dwa największe domy w mieście Oleszyc, należące do księcia. O tych własnych stratach ksiądz nie myśli jednak wcale, a zajmując się tylko biednymi pogorzelaom. Poczynił więc już starania, aby otrzymali na odbudowanie się prócz zapomóg także pożyczkę bezprocentową tak z funduszu państwowych, jak i krajowych, tudzież o ulgi na kolejach przy przewożeniu materyałów budowlanych. Zarządził zwolnienie rady gminnej miasta Oleszyc na dzień 15 maja, był na tej radzie jako marszałek powiatowy i spowodował uchwałę, żądającą od rządu przysłania komisarza rządowego i inżyniera na koszt państwowy, którzyby czuwali nad prawidłową odbudową miasteczka Oleszyc, a nadto uchwalono, że w mieście nie wolno będzie dachów pokrywać innym materyałem, jak tylko ogniotrwałym.

Do listu tego dodaje *Przebieg* następującą, słuszną uwagę:

Od dawna już spostrzeżono, że nagłe napaści pism radykalnych na ludzi, mających majątek i gotowych używać tego majątku dla dobra swych bliźnich, odnoszą ten skutek, że ludzie ci coraz bardziej usuwają się od życia publicznego, zamykają się w ścisłem kole swoim najbliższej rodziny i przejmują się gorączką i niechęcią do całego niemal społeczeństwa. Rozumują bowiem w ten sposób: „Jeżeli wtedy, gdy ja dobrze robię i ofiarę dla mych bliźnich ponoszę z mego majątku i z mego spokoju osobistego radykalne pisma szkalują mnie i obrzucają bło-

tem to cóż gorszego mogłoby mnie spotkać wtedy, gdy ja nie będę robił, a majątku mego na cele publiczne nie będę nadawerał“. Wprawdzie są ludzie tak pełni anielskiej dobroci i szlachetnych dążeń, że i wtedy nie przestają robić dobre, gdy pisma radykalne wypisują na nich paszkwile, że poniekąd ukradkiem świadczyć będą dobrodziejstwa i narzucać swą pomoc biedakom, ale nie wszyscy mają tak wzniośle dusze, a reszta zwykłych śmiertelników zniechęcona do wszystkiego złością radykalów, rzuca w kąt swoje dawne aspiracje, zamyka się w egoizmie, a często kraj rodzinny opuszcza i przebywa za granicą, wśród warunków życia o wiele przyjemniejszych.

Dlatego to dobrze byłoby, żeby panowie radykalowie zechcieli w interesie właśnie tych warstw niższych i ubogich przestać szkalować ludzi uczynnych, i zamiast zniechęcać ich do pracy na polu filantropijnem, owsem podcywać w nich tę szlachetną dążność do niesienia pomocy bliźnim.

KRONIKA.

Lwów, dnia 22 maja.

„Cerale“ delegacyjne. Po wczorajszym przyjęciu delegacji u cesarza odbyło się cerale, w ciągu którego cesarz rozmawiał z wielu po- słami.

P. E. Abrahamowicza cesarz zapytał, czy to już po raz wtóry jest w delegacjach, a następnie jak już długo zasiada w izbie postów? „Trzecią kadencję“ odpowiedział p. Abrahamowicz. „Zdaje się, że teraz pójdzie“ odezwał się na to cesarz.

Z p. Kozłowskim cesarz rozmawiał o stosunkach galicyjskich i parlamentarnych. „Prześlizgnie panowie — mówił — ciężkie dni, ale przecież uchwaliliście panowie niejedną pożyteczną rzecz“. Tak jest — brzmiała odpowiedź — uchwaliliśmy już niejedną ustawę, której gorącą ludność pragnęła“.

P. Jaworskiemu cesarz wyraził zadowolenie, że go widzi w dobrym zdrowiu.

Z p. Popowskim toczyła się rozmowa o sprawach wojskowych, przyczem p. Popowski poruszył sprawę rewersów demolacyjnych w Krakowie.

Z p. Weiglem rozmawiał cesarz o stosunkach episkopatu w Galicji i podniósł, że na czele dyrekcji w Galicji stoją znakomiti biskupi. P. Weigel: Tak jest, a za to wdzięczności należy się WCM. i Ojcu św. Niepowetowaną atoli stratę ponieśliśmy przez śmierć ks. arcybiskupa ormiańskiego Issakowicza. Cała ludność ubolewa nad stratą tego powszechnie szanowanego księcia Kościoła. Cesarz: Tak, tak, to był znakomity mąż!

Następnie dr. Koerber przedstawił cesarzowi p. Herolda. Cesarz urzawszy p. Herolda rzekł, iż są dobrymi znajomymi i zapytał p. H. czy był chorym. Następnie rzekł cesarz, iż cieszy się, że zobaczy Pragę, dalej rozmawiał o teatrze czeskim w Pradze, którego p. H. jest intendentem i o bastowce orkiestry teatralnej. P. Herold powiedział, że podczas pobytu cesarza w Pradze przedstawione będą urywki z dzieł Vrchlickiego i Dvořaka, którzy powołani zostali do izby panów. Na to cesarz odpowiedział: To są znakomiti mężowie!

Z p. Strąmskim rozmawiał cesarz o pracy parlamentarnej. Gdy p. Strąnski rzekł, iż Izba teraz pracuje, ale on obawia się, czy nie wybuczną znów mienaski, gdy przyjdzie do omawiania spraw politycznych, odpowiedział cesarz: Trzeba te kwestye polityczne traktować z największą ostrożnością, a mam nadzieję, iż się to z czasem powie dzie.

W rozmowie z dr. Kramarzem wyraził cesarz zadowolenie z powodu postępu prac w parlamencie. Cesarz rzekł: „Panowie macie teraz trudne zadanie. Spodziewam się, że ustawa o budowie dróg wodnych zostanie w sup inooci i jak najrychlej w parlamencie zatwierdzona“. Następnie poinformował się cesarz o szczegółach kompromisu, zawartego między agraryuszami a zwolennikami budowy kanałów i dodał, że kompromis ten jest dla obu stron korzystny.

Do wiceprezydenta Izby postów Zaccaka zwrócił się cesarz ze słowami: „No, pan miewa jeszcze czasem burzliwe posiedzenie, jest to dziwnem, że jeszcze zawsze jest kilku panów, którzy systematycznie przeszkadzają obradom. Pan prowadzi przedtydmu bardzo stanowczo; z przyjemnością i o tem czytałem. Należy się teraz przeciw spodziewać, że prace Izby nie doznają przeszkody“.

Również w duchu pojednawczym cesarz rozmawiał z delegatami niemieckimi.

P. Susterszica cesarz zapytywał o widoki Izby i Wolfa na przyjęciu nie było.

Na cerclu z delegatami węgierskimi cesarz rozmawiał też wiele o polityce zagranicznej i o ustawie w sprawie t. zw. „incompatibilitas“, t. j. niezgodności pewnych urzędów i funkcji z godnością poselską.

Z delegatem Miskolcsem, krewnym domu serbskiego rozmawiał cesarz o ostatnich wypadkach na dworze belgradzkim.

Zapiski osobiste Stan zdrowia Zacharyasiewicza o tyle się polepszyły, że może już o własnej sile, opierając się tylko na lasce, przechadzać się po pokoju.

W pałacu arcybiskupim obrz. lać. odbędzie się w czwartek 23 bm. o godz. 4 po południu posiedzenie komitetu dla sprawy budowy na pl. Solarni kościoła pod wezwaniem św. Elżbiety.

W teatrze lwowskim w środę przedpołudniem dokonane zostały ogledziny naprawionych przyrządów oświetlenia elektrycznego, w obecności namiestnika hr. Pinińskiego, radcy bud. Haryszkiewicza, radcy policyj. Schemda, radcy Des Loges, prez. Małachowskiego, obu wiceprezydentów, kilku radnych i urzędników magistratu.

Próba oświetlenia wypadła zadowalająco. Zwiędziano także podziemia i zacydowano, iż przedstawienia w teatrze mogą się już rozpocząć i nie ma żadnego niebezpieczeństwa. Przedstawienia więc, jak równocześnie zawiadamia repertuar teatralny — rozpoczną się w czwartek.

Połączenie Pragi ze Lwówem. Skutkiem starań poczynionych ze strony posłów czeskich uskutecznionem zostało dogodniejsze połączenie kolejowe Pragi z Krakowem. Obecnie pociąg pospieszny, wychodzący ze Lwowa o godz. 12.45 w nocy przybywa do Pragi o 2 godziny 30 min. wcześniej niż dotychczas.

Krakowskiemu szkole handlowej nadanem zo stało prawo publiczności.

Krwawe zajęcia w Monastercu. Dziś donoszą z Liska, że oprócz dwóch chłopów, którzy na miejscu padli od kul żandarmów, zmarł jeszcze trzeci chłop, śmiertelnie raniony. Na miejscu wypadku, na spornem paswisku, obozuje do 200 chłopów, oczekując orzeczenia komisji. Zwłoki zabitych leżą również na paswisku; chłopci nie pozwolili ich zabrać i czuwają nad niemi. Włóscianie w Monastercu i sąsiednich gminach są wzburzeni; odgrają się zemstą. Wobec tego zarekwirowano wojsko z Sanoka.

W sprawie tej pisze *Gazeta lwowska* co następuje: W dniu 20 maja b. r. przyzło w gminie Monasterce do krwawego zajścia. Sprawa przedstawia się w sposób następujący: Za czasów poprzedniego właściciela dóbr Lisko z przyległościami, śp. Edmunda hr. Krasickiego, panował pomiędzy dworem a włóścianami wsi do tych dóbr należących, stosunki patryarchalne; włóścianie pobierali drzewo na opał z lasów dworskich i pasali tam swe bydło, za co odrabiali dworowi pewną ilość dni. Ten stosunek utrzymywał się także jeszcze przez kilka lat po śmierci Edmunda hr. Krasickiego. Przed dwoma laty jednak obecny właściciel Liska Ignacy hr. Krasicki, a w szczególności sprawujący zarząd lasów syn jego August hr. Krasicki, postanowili przystąpić do zaprowadzenia w dobrach, mianowicie także w lasach racjonalnej gospodarki, — nie pozwolono zatem włóścianom pasać dalej bydła w lasach za robocznę, tudzież ograniczono pobór opału. Ograniczenia te wywołały wśród włóścian niezadowolenie; wystąpili oni z pretensjami bądź to do własności w lasach dworskich, bądź też do służebności, rzekomo w niektórych gminach nieregulowanych Już w rz. na wiosnę gmina Huzele wystąpiła nieprzyjaźnie przeciw dworowi i pomimo zakazu pasła bydło w lasach dworskich; sprawa ta była przedmiotem dochodzeń sądowych z powodu gwałtu publicznego, a przywódców ukarano.

Włóscianie z gminy Manasterce w r. z. powynajmowali paszę w lasach dworskich i nie dali powodu do żadnych zażaleń, — w roku bieżącym jednak tylko część włóścian tych wynajęła paswiska w lesie dworskim i pasala spokojnie, inni zaś, pomimo zakazu, usiłovali pasć swe bydło samowładnie, wyrządzając znaczne szkody w kulturach lasowych i stawiając silny opór zaprzysięgłej straży leśnej. Gdy wszelkie usiłowania zarządu lasowego, aby powstrzymać włóścian od samowładnego użytkowania lasu, nie odniosły skutku a zachodziła obawa czynnego znieważenia straży leśnej, starostwo wysłało na miejsce patrol żandarmy, celem utrzymania porządku i spokoju publicznego. W dniu 30 bm. po południu, w chwili, gdy służba leśna chciała zająć bydło nieprawie w lesie się pasące, chłopci, uzbrojeni w drugi i kamienie, rzucili się w przeważającej sile na leśnych. Jednego z nich powalili na ziemię i poczęli go okładać drągami, — wówczas żandarmyja wystąpiła w obronę życia leśnego.

Gdy jednak wzburzeni chłopci mimo interwencji żandarmyji nie przestawali pastwić się nad powalonym leśnym, żandarm po wyczerpaniu wszelkich środków, instrukcyę dla c. k. żandarmeryi przepisanych, widząc, że broń biała nie wystarcza, strzelił, — a strzał ugodził Hrycia Kilię, a położył go na miejscu. Wówczas chłopcy rzucili się z drągami na żandarma i wraz kobietami poczęli rzucić na żandarmów kamieniami; w obec tego dwaj żandarmi dali dwa strzały, a jeden z ekscedentów, Paweł Kily, padł na miejscu, drugi zaś, Iwan Heziak, został ciężko raniony. O ile zdołano na razie sprawdzić, wszyscy ci trzej mieli być podległcami wśród włóścian.

Na pierwszą wiadomość o smutnem zajściu przybył na miejsce starosta p. Szalowski i zdołał na razie wzburzoną ludność uspokoić. — Czyny i o ile żądania włóścian w obec dworu są szlachetne, o tem mogą rozstrzygnąć tylko powołane władze. W sprawie smutnego zajścia toczą się dochodzenia, a zarządco także co należy, aby spokój w gminie był utrzymany.

Deputacja z m. Tarnopola, pojawiła się w środę w Wiedniu w parlamencie, aby użalić się na ucisk fiskalny wykonywany przez tarnopolskiego radcę skarbowego, który ma dobrowolnie podwyższyć fasyse. Posłowie Cwikliński i Niemenkowski przedstawiли deputację p. Jaworskiemu i ministrom.

Wyrok śmierci przez powieszenie na szubienicy wykonano w środę rano w Wiedniu na mordercy Wanyelu, Egzekucya trwała 67 sekund.

Złodziejska spółka. Rzemieszczkowie Franciszek Kowalik, kochanka jego Wiktoryja Schubert i wspólnik Julian Gorski zostali przez sąz karny w Kluczborku na Górnyim Ślązku zasądzeni, pierwszy na 7 lat ciężkiego więzienia, dwa ostatni po 4 lata ciężkiego więzienia, wszyscy na utratę wszelkich praw obywatelskich. Kowalik rozpoczął swoj karyerę w 13 roku życia w Krakowie. Siedział kilka razy w więzieniu. Ostatnio skazany był na dwa lata więzienia za kradzież w grobowcach cesarskich w kościele Kapucynów we Wiedniu. Znana ta trójka jeździła kolejami żelaznymi i w wagonach popełniała liczne kradzieże kieszonekowe, upijając poprzednio współpasażerów wódką lub winem.

Posel Kiofacz w kłopotach. Jedno z pism socjalistycznych zarzuciło kilkakrotnie posłowi Kiofaczowi czynny przeciwko obywatelności. Kiofacz zaskarżył redaktorów tego pisma; po namyśle jednak skargę... cofnął Wyborcy Kiofacza wzywają więc, aby mandat złożył, gdyż co łajac skargę, przynął się do winy.

Zacienienie słońca, które miało miejsce w sobotę, nie wielką przyniosło pociechę astronomom. Niderlandzka wyprawa naukowa doniosła z Karanganga na Sumatrze, że niebo podczas zaciemnienia było częściowo chmurami pokryte, skutkiem czego niektóre obserwacje nie mogły się udać. Podobne wiadomości nadeszły od angielskiej wyprawy naukowej, która udała się na wyspę Auco Gedang.

Strejk. Z Charlerois telegrafują: Trwający od kilku miesięcy strejk robotników z hut szklanych skończył się. Wielu robotników już napowróć przyjęto. Do 14 dni będą wszystkie piece w ruchu.

Milionowa fundacya. Milioner Carnegie ofiarował 2 miliony funt. szt. dla bezpłatnego umieszczenia studentów szkockiego pochodzenia w uniwersytetach Edynburga, Glasgowa i kilku innych.

Zmarli. W Stanisławowie umarł na tyfus plamisty em. sędzia Gryziecki.

W Pradze B. z Hanuszów Fibichowa, wdowa po słynnym kompozytorze czeskim Zdenku Fibichu i b. śpiewaczka czeskiej opery, zmarła 21 bm. w 55 r. życia.

*

Nowelka całkiem „moderna“. Byli na dnie Oceanu spokojnego... Suche fale z traskaniem rozbiły się o ich szare stopy.

On, śniąc o gwiazdach, mówił:
— Moja, moja... najmojsza!
Chyłac lotosową kibicę, odrzekał:
— Twoja, twoja... najtwojsza...
I byli tak swoi, swoi... najswojsi aż do nigdy...

* Ze stowarzyszeń.

Lwowski chór akademicki urządził w sobotę dnia 25 bm. do Lesienic (browar Grund) i wycieczkę towarzyszą z tańcami z nader uroczajnym programem. Po zaproszenia zgłaszają się można do lokalu towarzystwa (Rynek 1. 17 III p.) codziennie od godz. 3—4 popoł.

W Bochni towarzystwo „Sokol“ obchodzić będzie uroczystości dnia 2 czerwca 10-letnie swego istnienia.

Z dochodu soirée, odbytego 11 b. m. na cel patriotyczny i dobroczynny VI. kl. wydziałowa zaszczytnie znanego zakładu wychowawczego p. Maryi Zagórskiej, rozdzieliła dochód wynoszący 244 k. w następujący sposób: na kolumnę Mickiewicza 80 k., na kolonię rymanowską 50 k., na kolonię wakacyjną dziewcząt 32 k., na związek rodzicielski 40 k., na schronisko dla naucz. 32 k., na gimnazjum cieszyńskie 10 k.

Do serc litowczych. Zbijewski, były ucześnik powstania z r. 1863, którego duży majątek ziemski uległ konfiskacie rosyjskiej, obecnie i pracą i wiekiem sterany, potrzebuje z polecenia lekarzy bodaj kilka tygodni odetchnąć świeżem, wiej-kieim powietrzem. Przed kilku laty dał mu u siebie letni przytułek poseł Walewski, za co ten, o ile mógł, starał się mu być pomocnym w gospodarstwie. Wdźwięczym byłby też obecnie, gdyby go ktoś z obywateli wiejskich przyjął na wieś na kilka tygodni. Zgłoszenia taskawie nadsyłać do administracyi pod adresem: Zbijewski.

Colosseum Thornia. Od 16 maja senzacyjny program: Konorah zagadka XX wieku. Krueger i Kristen komiczna muzyczna maskarada. Troba fenomenalny żongler. Siostry Schaefer duetyстки na kole. Trio Caracaso słynni włoscy instrumentalno lokalni artyści. Maritana i Victoria artystki napowietrzne. Irma Bellay subretka itd. itd. Ceny zwykłe. Codziennie o godz. 8 wieczorem wielkie przedstawienie. W niedziele i święta dwa przedstawienia. Co piątku High-Life. Bilety wcześniej są do nabycia w biurze dzienników Plohna, ul. Karola Ludwika 9.

Sztuki piękne.

Repertuar lwowskiego teatru miejskiego:

W czwartek o godz. 1/8 wieczorem „Wesoła dwójka“, operetka w 3 aktach Zhierera. Przedostatni występ Stanisława Boguckiego przed wyjazdem do Warszawy w następny gościnie.

W piątek: po raz pierwszy „Wesele“ dramat w 3 aktach Stanisława Wyspiańskiego.

W sobotę po raz drugi „Wesele“ dramat w 3 aktach St. Wyspiańskiego.

W niedzielę popołudniu o godz. 4, 4 „Blagierzy“, komedia w 4 aktach M. Baluckiego.

W niedzielę o godz. pół do 8 „San Toy“ czyli „Gwardya cesarska“ chińska operetka w 3 aktach. Ostatni występ St. Boguckiego przed wyjazdem do Warszawy.

* P. Wanda Radkiewczówna przybyła do Pragi na szereg występów w Nar. Divadie. Po raz pierwszy śpiewać będzie p. Radkiewicz w „Trudadura“ partye Azuceny.

* P. Stanisław Kubicki prosi nas o zanotowanie, że złożył obowiązki sprawozdawcy muzycznego w *Przedświacze*.

* W Warszawie wznowiono w „teatrze Wielkim“ operę Filipa Marchetiego „Ruy-Blas“, dzieło napisane jeszcze w r. 1868. Operę tę wystudyowano specjalnie dla barytonisty Battistini a przedstawieniem kierował dyrektor opery p. Podest. Mimo starannego wykonania dzieło to, dziś już przestarzałe, zostało bardzo chłodno przyjętem i wrócić musiało niebawem na półki biblioteki teatralnej.

* Myszkowskiemu trupie rozpoczęła w Warszawie szereg przedstawień operetki Straussa „Noc w Wenecyi“.

Z KRAKOWA.

(Telefonem i poezją).

— W Sukienicach otwarto we wtorek o 4 popołudniu wystawę sadowniczą, pszczelinczą i ogrodniczą, urządzoną przez kierowników szkół powiatu krakowskiego, w obecności del. Laskowskiego, prezesa tow. rolniczego hr. Andrzeja Potockiego, inspektora kultury krajowej Struszkiewicza, delegata wydziału kraj. p. Onyszkiewicza, prezesa tow. ogrodniczego prof. Janczewskiego, radcy szkoln. Vimpellera, wielu inspektorów szkolnych oraz licznych włóścian. Uwagę zwracały następujące okazy: wiązanki i koże z róż i innych kwiatów (pani Michalska), wina narcowe prof. Hanländer), wina owocowe (nauczyciel Musiał), rośliny lekarskie w chorobach płucnych, pani Sykutowska (nauczycielka z Russocii), pigmne owocki (p. Orzechowski), wozorowy ogród i nasiona (dyrek. Szarek z Dąbia), nasiona, kwiaty i przybory ogrodnicze (p. Ludw. Fregge).

— Rada miasta Krakowa p. wczorajszym posiedzeniu przekazała sekcji prawniczej do rozpatrzenia wniesioną przez p. Teodora Ziemięckiego rezynacyę z obowiązków kustosa muzeum narodowego. Na przyjęcie i pomieszczenie przybyłych do Krakowa na Ziłone Święta Górnoślązków w liczbie 1500, oraz uczniów gimnazyów z Cieszyňa i Jasła, wreszcie uczniów szkoły ludowej z Jasła i szkoły koszykarskiej ze Skotyszyna, przetrzała rada 1950 koron.

Rada ukończyła obrady nad budżetem na rok 1901; wydatki wnoszą 2,555 873 koron, przychód dochody; budżet więc zamknięto bez deficytu. Na wydatki nieprzewidziane wstawiono 10.687 koron. Na tajnem posiedzeniu nadała rada prezenta p. Kazimierzowi Zimowskiemu na posadę starszego nauczyciela, zaś pp. Janowi Planckiemu, Kazimierzowi Januszczy i Józefowi Gincelowi na posady młodszych nauczycieli przy miejskich szkołach ludowych.

Z WARSZAWY.

(Poezją).

— Opowiadają, że general-gubernator Czertkow przyjmując przedstawicieli ciał naukowego, dyrektorów, profesorów szkół średnich i uniwersytetu, miał wstosować do kuratora okręgu naukowego Zengera pytanie: „A czy panowie umiają po polsku?“ Jednogodna odpowiedź brzmiała: „Nie!“ Na to gen. gubernator miał wyrazić zdziwienie, że urzędnicy rządowi nie znają wcale języka ludności, z którą się ciągle mają stykać i na którą powinni, z mocy swego urzędu, ustawicznie oddziaływać.

Ostatnie wiadomości.

Obwinieni o udział w demonstracyach w Helsingforsie urządzonych w rocznicę wydania przez cara manifestu do finlandzkiego senatu, skazani zostali na kary pieniężne od 75 do 115 marek.

Telegramy i telefonematy.

Rada państwa.

Posiedzenie wtorkowe.

Wiedeń 22 maja. Wczorajsze posiedzenie rozpoczęło się o godz. 3½, po południu odczytaniem interpelacyi i wniosków, poczem na wniosek posła Prochaski uchwalono przekazać komisji podatkowej bez pierwszego czytania przedłożenie rządowe, dotyczące zaprowadzenia podatku od biletów kolejowych.

Następnie prezydent ministrów Koerber odpowiedział na szereg interpelacyi, między innymi na interpelacyę p. Olszewskiego w sprawie rzymskich nadużyć niektórych starostów galicyjskich przy wydawaniu paszportów. Prezydent ministrów oświadczył, że o ile w poszczególnych wypadkach starostowie przy wydawaniu paszportów nie postępowali z należytym pospiechem, to starostowie ci zostali odpowiednio upomnieni. Dalej odpowiedział prezydent ministrów na interpelacyę w sprawie wyłączenia poddanych austriackich w Transwalu. Oświadczył, że każdy rząd ma prawo wyłączać ze swego terytorium niewygodnych mu cudzoziemców, postępowanie więc władz angielskich, samo w sobie, nie narusza prawa międzynarodowego.

O ile wszakże chodzi o nieusprawiedliwioną surowość i o straty materialne, austro-węgierskie ministerstwo spraw zagranicznych interweniowało u rządu angielskiego, żądając odpowiedniego odszkodowania. Rząd angielski uwzględnił też te żądania. W tym celu zebrała się 23 kwietnia w Londynie ankieta. Rząd angielski podnosi, że specjalnie wydalono osoby, o których była mowa, brały udział w spisku, odkrytym 14 lipca 1900 w Johannesburgu, a który miał na celu wymordowanie tamtejszych oficerów angielskich. Ażeby jednak poszkodowanym dać możność oczyszczenia się z tych podejrzeń, rząd austro-węgierski wzywa interesowanych, aby podali wszystkie co mogą przytoczyć na swoje usprawiedliwienie. Po nadejszej protokołów, rząd austro-węgierski z całym naciskiem będzie usprawiedliwionych pretensyi. Następnie prezydent ministrów dr. Koerber jako minister spraw wewnętrznych przedłożył projekt ustawy o ubezpieczeniu urzędników prywatnych na starość i na wypadek niezdolności do pracy.

Poczem przystąpiono do porządku dziennego tj. do dalszego ciągu dyskusyi nad ustawą inwestycyjną.

Pierwszy przemawiał p. Klofacz, wywodził rozmaite załe przeciwko rządowi, który rzekomo nie spełnia postulatów narodu czeskiego i oświadcza, że głosować będzie przeciw ustawie.

Po przemówieniu p. Steinwiedera, dyskusyę zamknęto i wybrano mowcami generalnymi contra p. Kaftana, a pro Doberniggę uchwalono rozpocząć dyskusyę szczegółową.

Do artykułu i przemawiali Hofmann Wellenloh, Peric, Fressl i Berks, poczem dyskusyę zamknęto, a mowcami generalnymi wybrano: contra p. Kienmauna, a pro Romanowicza.

Ten ostatni wyjaśnił, dlaczego Koło polskie z początku zaprzatwało się chłodno na przedłożenie inwestycyjne, w czem zaszła zmiana obecnie, gdy przedłożenie to rzeczywiście w izbie się pojawiło. Koło polskiemu treść jego wydawała się zbyt skąpa. (Potakiwania). Zawiera ono wtasciwie tylko jedną pozycyę, która urzeczywistnia ideę ekonomiczną, a mianowicie drugie połączenie z Tryestem. Jeżeli dziś — powiada mowca — zajmujemy względem przedłożenia inwestycyjnego inne stanowisko, niż dawniej, to należy to przypisać okoliczności, że za dni parę

wiedzie na porządek dzienny przedłożenie o drogach wodnych. Witamy ustawę inwestycyjną jako początek rzeczywistej ekonomicznej polityki inwestycyjnej ze strony rządu i parlamentu. (Oklaski.)

Witamy tę ustawę, ponieważ Austria pod względem gęstości sieci kolejowej stoi bardzo nisko w porównaniu z resztą cywilizowanych państw europejskich. Jeżeli Galicya, która rzekomo co 3 lub 4 lata otrzymuje dużą kolej na koszt państwa, zazdrości tych kolei, to przede wszystkim należy wobec tego zwrócić uwagę na położenie geograficzne tego kraju. Wszelako Galicya pod względem gęstości sieci kolejowej pozostaje jeszcze w tyle o 234 kilometrów długości kolejowej po za gęstością ogólnoaustriacką, która sama jest dość licha. Prócz tego w Galicyi buduje się koleje głównie w powodów strategicznych, a połączenia z Węgrami są nawet dla kraju naszego szkodliwe, gdyż jedynie ułatwiają dowóz produktów węgierskich do Galicyi. (Pocławiania). Jeżeli mimo tego głosujemy za tem przedłożeniem, to czynimy to ze względu na ogólny interes państwa i na inne prowincje, dla których połączenie z Tryestem jest ekonomiczną koniecznością. Czynimy to w nadziei, że ustawa ta będzie początkiem wielkiej akcji inwestycyjnej.

Spodziewamy się także, że rząd, który rozpoczął tę sesję rady państwa pod hasłem „inwestycje” zupełnie zdaje sobie sprawę z tego, że powinien uprawiać zupełnie inną politykę ekonomiczną, niż tę, jaką dotychczas w Austrii uprawiano. (Oklaski). Pokrycia kosztów tych przedłożeń należy szukać nie w nowych podatkach, lecz w podniesieniu stanu ekonomicznego całego państwa.

Mowca podnosi konieczność wyłączenia ducha fiskalizmu z władz skarbowych; dopóki to nie nastąpi, także inwestycje nie pomogą. W szczególności wyraża mowca nadzieję, że rząd wkrótce przystąpi do reformy ustawy o spółkach akcyjnych i do utworzenia ustawy o stowarzyszeniach z ograniczoną poręką. Mowca kończy apelem do ministra skarbu, ażeby nie sprawiał przykrości znakomitemu i powszechnie cenionemu pisarzowi ekonomicznemu Boehm-Bawerkowi.

W głosowaniu przyjęto jednogłośnie art. 1 w brzmieniu, proponowanym przez komisję. (Oklaski w całej izbie).

Po krótkiej dyskusji nad porządkiem dziennym następnego posiedzenia zgodzono się na propozycję prezydenta, ażeby we środę o g 10 przedpołudniem odbyło się posiedzenie z porządkiem dziennym: dalszy ciąg dyskusji inwestycyjnej, zaś o 7 wieczór aby odbyło się drugie posiedzenie dla obrad nad nowelą górniczą.

Posiedzenie skończyło się o godz. 1/4 11 wieczorem.

Ubezpieczenie urzędników prywatnych.

Wnieiony wczoraj w izbie posłów projekt ustawy o ubezpieczeniu urzędników prywatnych nakłada na wszystkich ludzi począwszy od lat 18 wieku, pozostających w służbie prywatnej za miesięczną lub roczną płacą, wynoszącą co najmniej 600 koron rocznie, obowiązek ubezpieczenia. Wyjeżdżający mężczyźni, którzy po roku 50, a kobiety, które po roku 40 otrzymały posadę, z której obowiązek ubezpieczenia wynika.

Projekt ustanawia trzy klasy urzędników prywatnych, a to: 1) z rocznymi poborami do 1200 koron, 2) od 1200—2400 koron, 3) ponad 2400 koron.

Przedmiotem ubezpieczenia są: 1) renta na wypadek niezdolności do zarabiania, 2) renta na starość, 3) wsparcie w razie braku posady, 4) renta wdowia, 5) datki na wychowanie dzieci, 6) ewentualny jednorazowy datek dla rodziny pozostałej po zmarłym urzędniku prywatnym. W pierwszej klasie wynosi renta w razie niezdolności do pracy 600 k., renta na starość 900 k., wdowia 300 k., w drugiej klasie renta w razie niezdolności 900, na starość 1350, wdowia 400 k., w 3 klasie renta w razie niezdolności 1200, na starość 1800, wdowia 600 k. Wsparcie w razie braku posady, udzielane najdłużej przez 12 miesięcy, równa się rencie w razie niezdolności do pracy. Datki na wychowanie dzieci wynoszą przeciętnie 10—20 proc., a wymienionym wyżej jednorazowy datek 50 proc. tej renty. Na asekurację tej uiszczą się albo premie, albo tzw. dopłaty. Premie wynoszą miesięcznie: w 1 klasie 4 i pół kor. od pracodawcy i 3 k. od ubezpieczonego, w 2 klasie 6 i trzy czwarte kor. od pracodawcy i 6 kor. od ubezpieczonego, w 3 klasie 9 koron od pracodawcy i 9 k. od ubezpieczonego. Dopłaty uiszczą sam pracodawca.

Ubezpieczenie tych dokonuje albo osobny w tym celu powstać mający zakład pensyjny pod nadzorem państwowym lub też prywatny zakład asekuracyjny, również pozostający pod nadzorem rządu.

Posiedzenie środowe.

Wiedeń 22 maja. Na początku dzisiejszego posiedzenia Izby posłów odczytano interpelacje i wnioski, między innymi wniosek pp. Stwertni, dra Seinfeldta i tow. w sprawie podwyższenia uornowania systemizowanych posad wszystkich galezi służbowych przy kolejach państwowych.

P. Breiter interpeluje ministra oświaty w sprawie usunięcia prof. Lutostawskiego z katedry wszechniczy Jagiellońskiej.

Następnie opowiadali ministrowie na szereg interpelacji. Poseł Schneider w zapytaniu do prezydenta zapytuje, jakim czynnikiem to przypisać należy i czemu te czynniki zostały przekupione, że

Hilsnera nie powieszono i prawdopodobnie nie powieszą. Prezydent hr. Vet'er nie odpowiedział wcale na to zapytanie.

Przed przejściem do porządku dziennego przekazano przedłożenie rządowe, dotyczące zabezpieczenia urzędników prywatnych na starość, bez pierwszego czytania komisji socjalno-politycznej.

W odpowiedzi na interpelację, żądającą zaprowadzenia taniach korespondentek dla korespondencji miejscowej, oświadczył minister handlu, że jest to na razie niemożliwym, bo podwyższenie portu dotychczas nie przyniosło tyle, ile wyniosło zmniejszenie dochodów z powodu zniesienia taryfy za doręczanie listów na wsi i ile wyniosła suma potrzebna na polepszenie bytu służby pocztowej.

Następnie toczy się w dalszym ciągu dyskusja nad

ustawą inwestycyjną

mianowicie nad artykułami 2, 3 i 4. Po dłuższej rozprawie załatwiła Izba art. 2, 3 i 4 ustawy inwestycyjnej. Obecnie toczą się obrady nad art. 5, 6 i 7. Po przemówieniu kilku posłów dyskusję zamknięto i mowcami jenerałnymi wybrano: *contra* p. Biankiniego, *pro* p. Schrolla.

Godzina 5 po południu — posiedzenie trwa dalej.

Koło polskie, które w trakcie posiedzenia izby odbyło krótkie posiedzenie uchwalilo wnieść do prezydenta ministrów interpelację w sprawie *zajść w Monastercu*. Interpelację tę wniesiono natychmiast.

Interpelanci zapytują prezydenta ministrów, czy mu wiadome są bliższe szczegóły tych zajść, o których pisma donoszą i jak usprawiedliwi uzycie ze strony żandarmerii broni palnej, dozwolezone tylko w ostatecznych wypadkach. Interpelanci proszą tu prezydenta ministrów, aby jak najrychlej przedłożył Izbie szczegółowe o tej sprawie wiadomości.

Wiedeń 22 maja. Na onegdajszym posiedzeniu Izby wniósł rząd przedłożenie o *sprzedaży nieruchomości własności państwowej na Wawelu w Krakowie*

§ 1 ustawy orzeka, że minister skarbu jest uprawniony do sprzedaży nieruchomości majątku państwowego na Wawelu, a to królestwu Galicyi, za cenę kupna zaś ma być w zamian za Wawel dostarczona inna posiadłość dla administracji wojskowej.

§ 2 postanawia uwolnienie od stempla dla wszystkich dokumentów i intabulacji, dotyczących tych transakcji.

§ 3 zaznacza, że ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W motywach podniesiono, że Galicya oświadcza gotowość w zamian za oddanie Wawelu wypłacić 1,650.000 złr., z tego 126.000 złr. nie w gotówce, lecz w gruntach. Pomijając nawet historyczne i artystyczne znaczenie, jakie mieć będzie odrestaurowanie zamku królewskiego na Wawelu, transakcja sama — jak podnosi sprawozdawca — przedstawia się dla administracji wojskowej korzystnie.

Delegacje wspólne.

Wiedeń 22 maja. Przedłożone wczoraj komisji dia marynarki delegacji węgierskiej sprawozdanie rządowe, zawiera odpowiedź na rozmaite rezolucje tamtegoroczne, w których domagano się uwzględnienia przemysłu węgierskiego przy budowie nowych okrętów i w ogóle przy pokrywaniu potrzeb marynarki. Sprawozdanie stwierdza, że próby czynione z węglem węgierskim dały wynik ujemny i że zresztą przemyśl węgierski nie jest jeszcze dość rozwinięty, aby mógł wszystkie potrzeby pokrywać.

Wiedeń 22 maja. Deleci o godz. 4 popołudniu zbierze się komisja delegacji węgierskiej dla obrad nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych. Na posiedzeniu tej komisji przedłoży minister hr. Gołuchowski swoje expcse o sprawach zagranicznych.

Wiedeń 22 maja. Komisja budżetowa delegacji węgierskiej zebrała się dziś o godzinie 4 popołudniu na posiedzenie, na którym minister spraw zagranicznych hr. Gołuchowski wygłosił *dłuższe expcse o sytuacji politycznej*. Minister omawiał naprzód obszernie sprawę chińską, udział w niej Austro-Węgier i odznaczanie się austro-węgierskiej marynarki i żołnierzy, poczem z kolei przystąpił do roztrząsania spraw europejskich.

Sytuacja.

Wiedeń 22 maja. Według *Slav. Corresp.* utworzyli pp. Ferjanczyk, Gabrscsek, Plantan, Tawczar, Vujatovic i Kvekic nowy klub pod nazwą: *południowo-słowiański klub postępowy* i obrali dr. Ferjanczyca przewodniczącym, Kvekica jego zastępcą.

Komisje.

Wiedeń 22 maja. Komisja szkolna obradowała nad wnioskami w sprawie postanowienia dyscyplinarnych dla nauczycieli. Wnioski Schreitera i Seitzera odrzucono, a uchwalono rozpocząć dyskusję szczegółową nad wnioskiem Stuergha (tę treści: „należy zaprowadzić ściślejsze, niż były dotychczas, normy do dyscyplinarnego traktowania nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych, dające rękojmy obiektywnego i sprawiedliwego roztrzymania spraw dyscyplinarnych.“ Po obszernej dyskusji odrzucono wniosek Seitzera, ażeby pozostałoby, a zwłaszcza polityczne zachowywanie się nauczycieli było wyjęte z zakresu traktowania dyscyplinarnego, zaś przyjęto 13 głosami przeciw 12 wniosków dodatkowy Pachera,

ażeby pozostałoby zachowanie się nauczycieli podlegało ocenie władzy dyscyplinarnej, a wyjęte było tylko postępowanie ich w wykonywaniu praw politycznych.

Wiedeń 22 maja. Komisja budżetowa *Izby panów zmieniła ustawę wódczaną, uchwaloną przez Izbę posłów*, a mianowicie skreśliła poprawkę Thurnherra o uwolnieniu od podatku dodatkowego wódki wyrabianej do własnego użytku domowego z własnych plodów rolniczych. (*Przyp. Red.* Stało się więc tak, jak przewidywał nasz korespondent wiedeński (1) i ustawa o podwyższeniu podatku od wódki będzie musiała raz jeszcze przejść pod obrady Izby posłów.)

Parlament angielski.

London 22 maja. W izbie gmin oświadczył Cranborne, że w sprawie wynagrodzenia szkód i strat, jakie mają zapłacić Chiny, rząd stara się, by żądania mocarstw nie wpłynęły szkodliwie na interesy handlu. Zniżenie tych żądań jednak okazało się rzeczą bardzo trudną. Anglia oświadczyła się stanowczo przeciw daniu wspólnej gwarancji, która z punktu widzenia Anglii byłaby wprost szaleństwem. Wypadki w Chinach zaczynają obecnie wchodzić w pokojową fazę. Należy się spodziewać, że Anglia będzie mogła wkrótce odwołać stamtąd swe siły wojenne. Załatwienie tientszińskiej kwestii spornej będzie wymagało zbadania sprawy na miejscu; w ten sposób uda się spór ten usunąć. Brodriek odpowiedział na zapytanie pewnego posła w sprawie doniesienia dzienników, jakoby straż wojskowa rozstrzelała Boerów będących w niewoli na wyspie św. Heleny, że jest to zupełna nieprawda.

W Izbie lordów złożył Landsdowne podobne oświadczenia jak Cranborne w Izbie gmin; poczem Izba lordów została odcroczona do 10 czerwca.

Komisja dla zbadania pretensyj wynagrodzenia szkód i strat, zgłoszonych przez osoby wydalone z Afryki, odczuliła swe obrady do czasu po Zielonych świątkach, gdyż zastępcy rozmaitych mocarstw oświadczyli, że nie mają jeszcze gotowego swego materiału dowodowego.

Anglia i Transvaal.

Middelburg 22 maja. Boerowie w górach koncentrują się w znacznych ilościach. Wiele oddziałów boerskich przekroczyło rzekę Oranje. Przyłączyło się do nich 1000 do 1500 ludzi z kolonii przyładkowej.

W Chinach.

Berlin 22 maja. Waldersee donosi z Pekinu, że ofiarą eksplozji w Kalganie padło 200 Chńczyków.

Różne.

Belgrad 22 maja. Na depeszę pary królewskiej do cara z okazji jego urodzin nadeszła z Petersburga odpowiedź telegraficzna tej treści: „Proszę Wasze Królewskie Mości przyjąć wyrazy mego głębokiego podziękowania za życzliwą gratulację.“

Madryt 22 maja. Dzienniki podają depesze z Barcelony, wyrażające obawę, że w czwartek, z okazji wyborów, przyjdzie do rozruchów. W dniu tym na znak protestu przeciw popełnionym przy wyborach fałszerstwom, wiele sklepów będzie zamkniętych. Republikanie i katalońscy przygotowują wielkie demonstracje. Sądzą, że rząd ponownie zaprowadzi stan obłążenia.

Paryż 22 maja. Biura izby deputowanych wybrały komisję budżetową. Wszyscy wybrani członkowie życzą sobie, aby budżet uchwalony był przed końcem roku 1901.

Dział ekonomiczny.

— **Kurs rybacki**, urządzony staraniem Towarzystwa rolniczego krakowskiego otwarto w Krakowie w środę w collegium physicsum przy ul. św. Anny. Wykłady odbywają się dwa razy dziennie od 10 do 12 przed południem i od 3 do 5 po południu. Przedmiotem wykładów są ryby i wszystko to, co z ich hodowlą stoi w związku, a więc biologia ich, istota wody, w której żyją, warunki gleby, co ma niemałe znaczenie w hodowli itd. Kurs jest licznie uczęszczany. Przystępując się przybyli z różnych stron kraju słuchacze. Na pierwszym wykładzie obecnym był także hr. Luwik Dębicki i delegat Towarzystwa rolniczego Krzyżanowski. Wykłada p. Fischer. Słuchacze niewątpliwie wiele korzystają, bo wykład jest jasny, jedyny i uprzyjemniający najtrudniejsze nawet kwestje.

— **Kółka rolnicze** w Krakowie w środę o 11 rano — jak nam telegrafują — rozpoczęło się zgromadzenie powiatowych kółek rolniczych pod przewodnictwem p. Jana Skirlińskiego. Wybrano 5 delegatów na trzecią ogólną radę Tow. kółek rolniczych, która odbędzie się w dniach 25 i 26 czerwca. Nastąpiły odczyty: „O korzyściach z ubezpieczeń na życie robotników“ p. Teofil Rozmarynowicz i „Gospodarstwo włościańskie a chów inwentarza w szczególności trzody chlewnej“, prof. Mikołaj Wojciechowski.

— **Wystawa ogrodnicza w Krakowie**. W środę ogłoszono nagrody na wystawie ogrodniczej, urządzonej przez nauczycieli szkólnych powiatu krakowskiego. Dyplom honorowy otrzymał p. Myszał (Zabierzów); dyplom zasługi ks. Kuryda (Mogilna), dyplom zasługi i 100 koron p. Ur-

bański (Wyciąże); medal złoty p. Lack (Wola Justowska). Nadto rozdano wiele innych nagród.

— **Zjazd rolników z Krakowa** telegrafują pod d. 22 bm O godz. 10 rano rozpoczęły się dziś przy barzo liczny udział około 140 osób, większych właścicieli, księży i włościan obrady towarzystwa rolniczego krakowskiego w sali towarz. wzaj. Ubezpieczeń. Przewodniczył hr. Andrzej Potocki. Jako komisarz rządowy obecny delegat radca dworu Laskowski. Przewodniczący delegując obrady zaznaczył konieczną potrzebę asocjacji rolników, i wskazał na ważność kwestyj, jakie będą przedmiotem dyskusyj tj. traktatów handlowych, dróg wodnych i Izby handlowo-rolniczych. Hr. Potocki poświęcił następnie gorące wspomnienie pośmiertne zmarłemu przesowi tow. śp. Franciszkowi Mysłowskiemu. Następnie przedstawił delegatów: Władysław Struszkiewicz jako delegata ministerstwa rolnictwa, Zdzisław Onyszkiewicz jako delegata wydziału krajowego, delegatów galic. tow. gospodarskiego pp. T. Pilata, M. Onyszkiewicz, ks. A. Lubomirskiego, Jul. br. Brunickiego nadto jako delegatów głównego zarządu Towarzystwa kółek rolniczych pp. A. Kieleckiego i J. Turnaua. Następnie rozpoczął p. Sikorski fachowy referat o budowie kanałów wodnych.

— **Grady**. Zatrważające wieści nadeszły do Krakowa do Tow. wzaj. ubezpieczeń o gradach, jakie spadły w zachodniej części kraju, jakoteż w powiatach chrzanowskim i skalackim, niemniej w środkowej części kraju. W Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń zgłoszono szkody z następujących powiatów: Chrzanów, Rzeszów, Jarosław, Husiatyn, Rawa, Brody, Złoczów, Kołomyja, Żółkiew, Sokal, Skalaż, Podhajce, Bursztyn, nadto z Bukowiny z powiatów czerniowieckiego i koczanińskiego. Nawet jęczmień, rosnący bardzo powoli, znajdujący się w obecnej w pierwotnym stadium wegetacji, uległ zupełnemu zniszczeniu, tak że w kilku miejscowościach rola będzie musiała być nanowo przeorana i jarem zbożem zastana. Szkody rolników są bardzo znaczne.

— **Zjazd hodowców czerwonego bydła polskiego**, który — jak to wczoraj donosiliśmy w rubryce z Krakowa — odbył się we wtorek w Krakowie uchwalili następujące wnioski:

1) Zakupić pewną ilość buhaja typu bydła czerwonej rasy polskiej, pierwszorzędnej jakości hodowlanej, celem umieszczenia ich w obrach zarodkowych. Hodowca otrzymujący buhaja, płaci za niego 50% cenę zakupną, 50% pokryje Towarzystwo z funduszu subwencyjnego.

2) Ogólne zebranie pozostawia wydziałowi wybór takich hodowców, do których obór zarodkowych wykazane buhaje byłyby dane.

3) Zakupić buhajki typu bydła czerwonej rasy 6—10 w wieku 1/2—1 roku i oddać jednemu resp. dwom przez wydział wybranym hodowcom celem wychowywania, aby w ten sposób zwiększać ilość doborowych rozplodników płci męskiej.

Wiadomości giełdowe.

Wiedeń dnia 22 maja. Kurs giełdy wiedeńskiej. Losy.

a) procentowe:	
Austr. zakł. kr. z. obl. pr. z r. 1880 3%	247—
„ „ „ 1889 3%	244—25
Tow. żegl. na „Danaju” 100 zł. mk. 4%	390—
Uregulow. Danaju z 1870 100 zł. 5%	259—
Węg. Banku hip. po 100 zł. 4%	239—
Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2%	81-50
Tureckie obl. prem. kolej. po 400 fr.	108-25
b) bezprocentowe:	
Budapeszteńskie (Basilia) 5 zł.	16-40
Zakł. kredyt. dla h. i p. po 100 zł.	400—
Clary 40 zł. m. k.	143—
Pożyczka m. Insbrucku 20 zł.	76—
Losy m. Krakowa 20 zł.	72-50
Pożyczka m. Loblany 20 zł.	58—
Ofen 40 zł.	157—
Palfy 40 zł. m. k.	158-50
Czerw. krzyża austr. tow. 10 zł.	49-25
Czerw. krzyża węg. tow. 5 zł.	25-20
Losy fund. arc. Rudolfa 10 zł.	58—
Salma 40 zł. m. k.	200—
Pożyczka Salcburska 20 zł.	74—
St. Genois 40 zł. m. k.	234—
Losy komunalne m. Wiednia z 1874	391—

Ważniejsze zmiany kursów w ostatnim tygodniu były następujące:

Kursy giełdy wiedeńskiej notowane są w cyfrach procentowych.		
11 maja	18 maja	
Renta papierowa	98-60	98-55
Austriacka renta koron.	97-50	97-25
Renta srebrna	98-15	98-05
Renta złota	118-05	117-85
4 proc. węg. renta złota	117-60	117-45
Węg. renta koronowa	98-10	98—
Anglobanki	279-75	281—
Zakład kredytowy	692-75	693-50
Węg. bank kredytowy	697—	698—
Bank związkowy	488—	488-50
Austr. węg. bank	1673—	1673—
Unionbanki	563—	565—
Austr. zakł. kred. ziemsk.	932—	934—
Länderbanki	419-25	418-75
Alpiny	469-25	460-50
Nordbany	6210—	6090—
Austr. kol. pół-zachod.	488-50	486-50
Kolej doliny Łaby	508—	505—
Kolej państwowa	688-75	682-25
Kolej południowa	96-25	92-25
Tramwaj wiedeński	264—	254-50
Marki papierowe	117-50	117-50

Wiedeń d. 22 maja. (Telegram *Gazety Narodowej*). Zamknięcie giełdy o godz. 2 minut 30 po południu. Akcje austr. zakł. kredyt. 692-50, węg. zakładu kredyt. 698—, Anglobanki 280—, Unionbanku 562—. Banku dla krajów koronnych 418—, Bankvereinu 485-50, Bodencredita 925-50, Gal. Banku hipot. —, kolei państw. 678—, kolei południowej 91—, tramwaju A. 246—, B. 242—, kolei Elbethal 503—, kolei północnej 60-55, kolei czerniowieckiej 538—, alpiny 466-50, Lima Muranya 497—, praskiego tow. żel. 1780, fabryki broni 285—, tureckie tytoniowe 295—, oblig. węg. indemniz. 92-50, renta majowa 98-55, austr. renta koronowa 97-25, węg. renta koronowa 92-90, 56-let. listy tow. kredyt. ziemski 91-50, 4-procent. listy banku krajow. 92—, 4 1/2-procent. listy banku krajow. 99—, 4-procent. listy banku hipotecznego 90—, 4 1/2-procent. listy banku hipotecznego 98—, 5-procent. listy banku hipot.

109-75, 4-procent. galic. obligac. propinac. 96-10, 4-procent. galic. pożyczka kraj. z 1893 r. 98—, 4-procent. pożyczka m. Lwowa 87-25, losy tureckie 108-25, marki 117-25, rubla 253-50.

— **Berlin d. 22 maja**. Zamknięcie giełdy Banknoty austriackie 85-10 (podług obliczenia procentowego). Spirytus 44-20, Austriackie kredyty —, Disc. Commandit —.

— **Paryż d. 22 maja**. Giełda wiedeńska. Trzyprocentowa renta 101-62. Mąka 25-30.

— **Frankfurt d. 22 maja**. Giełda wiedeńska, Austriackie kredyty 217-10, Kolei państwowa —, Alpiny —, Disconto 188-50, Laure —.

Z rynków towarowych.

Lwów dnia 22 maja. (Przedruk a urzędowej *Gazety Lwowskiej*): Pšenica gotowa 7-60 do 7-80, pszenica gotowa nowa 7-50 do 7-70, żyto gotowe 6-50 do 6-70, żyto gotowe na terminy 6-45 do 6-60, owies obroszony gotowy 6-50 do 6-80, owies na terminy 6-30 do 6-40, jęczmień pastwiny 5-40 do 5-50, jęczmień brow. 6— do 6-20, groch do gotowania 7-60, da 12—, wyka 7-50 do 8—, nasienie liniane — do —, nasienie konopne —, bób — do —, bobik 6-25 do 6-70, brzoška 7-80 do 7-50, koniżnica czerwona galicyjska 45— do 65—, biała 36— do 70—, tymotka 20— do 26—, szwedzka 60— do 85—, kukurudza stara 5-90 do 6-10, nowa — do —, chmiel stary — do —, nowy za 65 kilo — do —, rzepak 10-25 do 10-60, groch pastwiny 6-80 do 7—, linianka — do —. Spirytus loco w 60 litr. gotowy 17— do 17-05 na terminy 16-30 do 16-25, warranty — do —.

— **Wiedeń dn. 22 maja**. Cukier (spokojnie) 24-85 do 7—, Nafta galicyjska 84-85 do —, Spirytus (silniej) 41— do —.

Wiedeń dnia 22 maja. Kurs w koronach i po 50 kłgr.

Notowano pšenicej na wiosnę 0— do 0—, na maj 7-91 do 7-66, na październik 7-90 do 7-91, żyto na wiosnę 0— do 0—, na maj-czerwiec 7-49 do 7-50, na jesień 7-04 do 7-05, kukurudza na maj-czerwiec 5-56 do 5-57, na czerwiec-lipiec — do —, na lipiec-sierpień 5-60 do 5-61, na wrzesień-październik 5-78 do 5-79, owies na wiosnę 0— do 0—, na maj-czerwiec 7-10 do 7-12, na jesień 6-05, do 6-06, rzepak na wrzesień-wrzesień 13-85 do 13-85, olej rzepakowy na kwiec-maj 0— do 0—, na wrzesień-grudzień — do —.

Uspokobienie silne. Stan powietrza: pięknie.

Budapeszt dnia 22 maja. Kurs w koronach i po 50 kłgr.

Notowano pšenicej na wiosnę 0— do 0—, na maj 7-37 do 7-38, na październik 7-61 do 7-62, żyto na maj 7-25 do 7-26, na październik 6-64 do 6-65, owies na maj 6-90 do 6-91, na październik 5-64 do 5-66, kukurudza na maj 5-87 do 5-89, na lipiec 5-82 do 5-83, rzepak na sierpień 13-30 do 13-40.

Oferty na pšenicej dostał. Chęć kupna mierna. Uspokobienie: słabe. Pogoda: pięknie.

Sprawozdanie z targu zbożowego na Kłeparzu.

Kraków d. 31 maja. Stagnacja w handlu zbożowym trwa dalej. Targ dzisiejszy odbył się prawie bez transakcji i ceny pšenicy znów się obniżyły o 10, a żyta o 20 h.

Placono: pšenicej białą od 8-10 do 8-40 k. nową — do — kor. pšenicej czarową 8— do 8-35 kor. pšenicej żółtą 8— do 8-35 kor. żyto 7— do 7-40 k. żyto nowe 0— do 0— k. jęczmień browarny 6-50 do 7— kor. na kaszę 6-15 do 6-25 kor. owies 6-70 do 7-10 kor. rzepak — do — kor. konica czerwony — do — kor. konica

